

TITULUS VIII.

DE RELIQUIIS ET VENERATIONE SANCTORUM.

I. Intercessio Sanctorum.

II. Sacrarum Reliquiarum veneratio.

§. I.

Sacræ res sunt etiam Reliquiæ Sanctorum, quibus honorem, & reverentiam haberi jubet Ecclesia, quoniam illorum ope, ac precibus multa homines à Deo beneficia consequuntur. Quare bonum, atque utile est eos suppliciter invocare, atque ob beneficia impetranda à Deo per ejus filium Christum Dominum ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere, & honoranda sunt monumenta illorum, quos in cœlis cum Christo regnare scimus (2).

(1) Concilium Tridentinum *Sess. 25. in Decret. de Invocat. venerat. & reliq. Sanctor. & sac. imagin.*

§. II. Sacrarum reliquiarum veneratio ab ipsis Ecclesiæ primordiis est repetenda (1). Sæpe enim sacræ reliquiæ causa erant Ecclesiæ dedicandæ (2), sæpe altaria super Sanctorum corpora erigebantur (3), & iis imponebantur reliquiæ thecis inclusæ (4), easque fideles ad os, oculos, ceterosque sensus admovebant, & osculabantur (5). Sed præsertim antiquissima, & ubique recta consuetudo fert, ut martyrum reliquiæ in Ecclesiarum consecratione adhibeantur (6). Eosdem nunc retinet Ecclesia venerationis justæ ritus; sed nullæ colendæ sunt novæ reliquiæ, nisi à Sede Apostolica approbatæ fuerint (5).

(1) Mortuo Polycarpo, uti constat ex ejus actis apud Eusebium *Hist. Eccles. l. 4. c. 15. p. 171. ed. Cantabrig. cit.* urgebant Judæi, ut ejus corpus combureretur, ne Christiani ejus reliquias auferrent, ac venerarentur. Addit Auctor eorundem actorum post narra-

tum Polycarpi martyrium: *Atque ita nos demum ossa illius gemmis pretiosissimis cariora, & quovis auro puriora colligentes, tollentes, ubi decebat, deposuimus. Quo etiam in loco, nobis, si fieri poterit, convenientibus, in exultatione, & gaudio, præbebit Dominus natalem martyrii ejusdem cum hilaritate, & gaudio celebrare, tum in memoriam eorum, qui glorioso certamine perfuncti sunt, tum ad posterum hujusmodi exemplo erudiendos, & confirmandos. Ex quo intelligitur, qui cultus esset, quem Christiani Martyribus initio ipso Ecclesiæ præbebant. Nimirum eorum reliquias colebant, tam splendide eas colligebant, ac si aurum purissimum, aut pretiosissimæ gemmæ fuissent; decoro loco ponebant; ibique cum gaudio anniversarium martyrii diem celebrabant. Atque illud, his solemnitatibus erat eis propositum, non tantum ut Sanctorum memoriam colerent, verum etiam ut fideles exempla ad imitandum haberent. Eadem nunc est, quæ semper fuit, Ecclesiæ mens, cum Sanctorum cultum, venerationemque proponit. Hujus quoque venerationis in sacras reliquias illustra sunt monumenta in actis S. Cypriani, in ejus vita à Pontio Diacono conscripta, & apud Cyprianum ipsum. Hic enim *Ep. 6. p. 176. ed. Amstelæd. 1700.* declarat lætitiâ incredibilem, quæ perfunderetur, si amplecti posset martyrum corpora, & eorum ora osculari. Præclara etiam sunt acta martyrii ipsius Cypriani, quæ extant ante opera ipsius Cypriani *p. 15. ed. Amstelæd. 1700.*, & ex quibus constat, fideles ante eum linteamina misisse, ne ejus cruor defluens à terra absorberetur. Denique Pontius Diaconus, qui ejus vitam conscripsit, narrat, quemdam Cypriano suas obtulisse vestes, cum ipse multo sudore madidus sedere, ut illas commutaret: *qui videlicet, inquit Pontius in ejus Vit. opp. Cyprian. p. 10. ed. cit., nihil aliud in rebus oblati ambiebat, quam ut proficisci, entis ad Deum Martyris sudores jam sanguineos possideret.* Late sacrarum reliquiarum venerationem tuentur, & laudant Ecclesiæ Patres; atque inter ceteros Augustinus *de Civit. Dei l. 8. c. 27. t. 7. col. 217. ed. Ven. cit.*, Hieronymus *Contra Vigilantium n. 5. t. 2. col. 391. ed. Veronæ*, Isidorus Pelusiota *Contra Hieracem l. 1. Ep. 55. p. 17. ed. Paris. 1638.*, Cyrillus Hierosolymitanus *Catech. 18. p. 293. ed. cit.* ostendunt, quam merito, quam recte, quam catholice fideles Sanctorum reliquias venerentur. Quinimo ipsa reliquiarum conditoria Majores nostri summa reverentia prosequuntur, & illorum contactum esse credebant *sanctificationem, ac benedictionem*, ut inquit Gregorius Nyssenus *Orat. in S. Theodor. opp. t. 2. p. 1012. ed. Paris. 1615.*, quod etiam testatur Chrysostomus *Orat. de S. Ignac. n. 5. p. 600. & seq. t. 2. ed. Paris.* Curabant autem potissimum, ut essent ornata, eleganter, atque magnifice conditoria, quæ sacra *ἀειψαυα*, seu reliquias continebant. Serico enim opere, aut argenteo, aut aureo sæpe conficiebantur, quo spectat Prudentius*

Hymn. 3. de S. Eulalia p. 244. vers. 195. seq. ed. Paris. 1687.
 Et reliquias, quas thecis inclusas, colloque appensas Christiani gestabant, memorat Gregorius Turonensis *de Glor. martyr. c. 83. & 84. p. 816. 817. ed. indic.*; Chrysostomus vero tantam suae aetate fuisse indicat sepulcrorum martyrum magnificentiam, ut ea ipsis Principum palatiis anteferre non dubitaverit *Hom. 26. in Ep. 2. ad Corinth. n. 5. opp. t. 10. p. 625. ed. Paris. cit.*
 Facile hinc intelligitur, quam absurdus sit, ac semper ab Ecclesia refutatus error Vigilantii, Eunomii, Eustathii, & aliorum, quos imitati sunt recentiores haeretici Zuinglius, Calvinus, Lutherus, ac ceteri similes, qui sacrarum reliquiarum venerationem improbant, ac superstitiosam ducunt. Hottingerus praesertim, Dillæus, Medus, Juræus, Basnagius; omnes ex grege haeticorum homines, multa absurda, falsa, plenaque impudentiae scripserunt adversus venerationem sacrarum reliquiarum; sed eos copiose refutant, & catholicam veritatem tuebant Natalis Alexander *Histor. eccles. sac. 5. Diss. 25. t. 5. p. 311. ed. cit.*, Card. Gottus *Ver. Christ. Eccles. t. 2. par. 2. art. 15. t. 16. Theolog. qu. 7. de Cult. Sancto. dub. 4. & verit. Relig. Christ. c. 50. §. 2. n. 11. t. 7.*, Ludovicus Rusca *Jud. Eccles. confirm. t. 3. c. 3. art. 8. p. 410.*, Bossuetus *Histor. variat. Eccles. Protest. t. 3. l. 13. n. 23. & seq.*

(2) Consule Augustinum *Contr. Faust. Manich. l. 20. c. 21. opp. t. 8. col. 347. ed. cit.*, Gregorium *M. l. 8. Ep. 4. l. 9. Ep. 25. opp. t. 2. col. 897. & 947. & l. 1. Dialog. c. 10. cod. t. 2. col. 193. ed. Paris. 1705.*, Sozomenum *Histor. l. 5. c. 9. p. 192. & l. 8. c. 19. p. 351. ed. Valesii Cantabrig. 1720.*

(3) Augustinus seu potius Auctor *Serm. 221. de Sanct. seu 4. de Innocent. in App. t. 5. col. 365. & in Apocalips. Homil. 6. col. 1150. t. 3. par. 2.*, Ambrosius *Ep. 22. ad Marcellin. n. 1. col. 927. & Exhortat. Virgin. c. 2. n. 10. col. 348. t. 3. ed. cit.*, Paulinus *Poem. 19. & 26. p. 471. & 637. ed. Veron.* Id autem à Felice I. Summo Pontifice constitutum tradit Anastasius *in ejus vit. ut supra sepulera, aut memorias martyrum missae celebrarentur.* Verum Baronius *ad an. 275. n. 2. t. 3. p. 192. ed. Luc.* Felicis aetate antiquiorem esse inquit, quam sententiam praeter ceteris sequuntur Bollandistae *act. SS. April. t. 1. p. 27.*, & Tillemontius *Histor. ecclesiast. t. 4. p. 364. ed. Paris. 1696.*

(4) Leo IV. *Homil. ad Presbyter. & Diacon. apud Labæum Concil. t. 8. p. 33. ed. Ven.*, RATHERIUS *Orat. Synodic. ad Presbyter. n. 6. col. 414. ed. Veronae 1765.* Reliquiarum aut ex cruce pendentium, aut super altaribus impositarum antiqua monumenta habes etiam apud Martenium *de Antiq. monach. rit. l. 3. c. 14. §. 36. c. 15. §. 3. & l. 4. c. 1. t. 4. p. 138.*

141. & 178. *ed. cit.* In Regula S. Benedicti *c. 58.* apud Holstantur reliquiae in oratoriis Monachorum.

(5) Dignus est, qui describatur, S. Gregorii Nissenii locus *Orat. de S. Theod. p. 1012. opp. t. 2. ed. cit.* Nam ipsas attingere reliquias, inquit, si quando aliqua ejusmodi prospera fortuna contingat, ut id facere liceat, quam optabile sit, & summis votis expetitur munus, norunt quicumque sunt experti, & hoc suo desiderio potius sunt. Hi enim tanquam vitum suum corpus, & florens videntes osculantur, & ad oculos, ad os, ad aures, ad omnes sensus admovent.

(6) S. Ambrosius *Ep. 22. ad Marcellin. §. 9. col. 930. t. 3. opp. ed. cit.*, Evagrius *Hist. l. 1. c. 16. p. 271. ed. Cantabrig. 1720.*, S. Paulinus *Ep. 31 ad Sever. col. 189. ed. Veron. cit.*, Consule Joannem Ferrandum *Disquisit. reliquiar. l. 1. c. 3. sect. 2.*, & Dominicum Georgium *de Liturg. Roman. Pontific. l. 3. c. 9. n. 9. & seq.*

(7) *Cap. 1. & 2. de Reliq. & venerat. SS.*

TITULUS IX.

DE SEPULTURIS.

I. Coemeterium unde dictum?	rochialis.
II. Fidelium cadavera primum extra Ecclesiam, postmodum in Ecclesia sepulta.	VI. Jus Parochi in deferendis cadaveribus ad sepulturam.
III. Coemeteria loca religiosa.	VII. Jura funeris.
IV. Sepulturae electio.	VIII. Quarta funeraria.
V. Sepultura gentilitia, & pa-	IX. Quibus ecclesiastica sepultura denegetur?

§. I.

Loca sepeliendis Christianorum cadaveribus destinata jam inde ab antiquis Ecclesiae temporibus appellata sunt coemeteria, quasi fidelium corpora jacerent in loco dormitionis, unde Christo adveniente excitarentur (1). Loca haec initio erant extra moenia civitatis, cum Romanae Leges, quibus etiam Christiani paruerunt (2), ubi nihil in iis inerat, quod eorum Religioni adversaretur, neminem intra Urbem sepeliri permetterent (3).

(1) Apostolus I. ad Thessal. IV. 12. *nolumus*, inquit vos *ignorare fratres de dormientibus*, quem in locum inquit Hieronymus Ep. 75. n. 1. opp. t. 1. col. 448. ed. Veron. cit. unde & beatus Apostolus vetat de dormientibus contristari, ut quos dormire novimus, suscitari posse credamus.

(2) S. Joannes Chrysostomus Hom. de Fide & lege natura opp. t. 1. n. 2. p. 829 Hom. 37. al. 38. in Matth. n. 5. p. 424. t. 7. & Exposit. psalm. 5. n. 5. p. 36. t. 5. ed. Paris, L. 6. Cod. Theod. de Sepulcr. violat. Revera in Urbis suburbanis erant Romana cœmeteria, quæ circiter quadraginta tria numerat Baronius ad an. 226. n. 9. t. 2. p. 474. & 475., eorumque nomina singillatim Panvinius describit de Cœmeter. c. 12. per tot. Similiter extra civitatem erant Neapolitana cœmeteria, de quibus agunt Gilbertus Burnetus Ep. 4., Mabillonius Mus. Ital. t. 1. p. 14., & Mazochius in Kalendar. Consule Paulum Aringhū Rom. subterr. an. l. 1. c. 1. n. 9.

(3) Jus hoc erat XII. Tabularum, quod sæpe novis legibus confirmatum fuit ac traductum ad omnes civitates, primum constitutione Hadriani L. 3. §. Divus ff. de Sepulcr. violat., idest D. Pii, ut Capitolinus scribit, deinde ceterorum, Vide Paulum Recept. sentent. l. 1. tit. 21. n. 2. ibique Schultingium in Not. 8. & seq. Jurispr. vet. Ante-Justinian. t. 1. p. 261. & seq. ed. Lipsiæ 1737.

§. II. Lapsu temporum quorundam cadavera intra Civitatem, non tamen intra Ecclesiam (1) humo tradi cœperunt. Eo privilegio potiti sunt Imperatores, & Reges, qui, ut plurimum, in Ecclesiæ atrio, & porticibus sepeliebantur (2). Postea loca hæc patuerunt etiam populo universo (3); & interim illis una cum Abbatibus, ac viris pietate præstantibus intra Ecclesiam sepultura concessa est (4), quam pridem Episcopi ante ceteros habuerant (5). Denique omnibus in Ecclesia permissus sepulturæ locus (6); quæ hodierna est, qua jamdudum utimur disciplina.

(1) Vide Concilium Bracarense II. Can. 18. apud Labbæum t. 6. col. 522. ed. Ven. & Auctorem Vitæ S. Fulgentii apud Bollandum 1. Januar. Leg. 2. Cod. de Eccles. Atque hæc quidem erat consuetudo, quæ generatim obtinebat; non tamen desunt, uti paulo postea demonstrabo, hæc etiam ætate exempla aliquorum, qui in Ecclesia sepulturam habuerunt.

(2) Id de Constantino narrant Eusebius Vit. Constantin. l. 4. c. 71. p. 668. ed. Cantabrig., & S. Joannes Chrysostomus Homil. 26. in 2. ad Corinth. n. 5. opp. t. 10. p. 625. ed. Paris., de Theodosio Seniore, Arcadio, ac Theodosio Juniore Nicephorus l. 14. c. 58. p. 581. t. 2. ed. Paris. 1630.

(3) Concilium Nannetense Can. 6. t. 7. par. 1. col. 358. Collect. Harduini, & Moguntiacum Can. 52. col. 1016. t. 4. ejusd. Collect., unde illa desumpta videtur regula, quæ est in Capitularibus Caroli M. l. 1. c. 15. apud Baluzium t. 1. col. 493. ed. Ven.

(4) Clodoveum Francorum Regem, qui vita functus est an. 511., in Basilica S. Petri sepultum fuisse testatur Gregorius Turonensis Histor. l. 2. c. 43. col. 100. ed. cit. Evagrius autem Histor. l. 4. c. 31. p. 12. t. 3. ed. Valesii Cantabrig. 1720. narrat, à Justiniano Imperatore ædificatum fuisse templum SS. Apostolorum in quo Imperatores, ac Sacerdotes sepeliri mos est. Vide etiam Concilium Moguntiacum anni 813. cit. Can. 52. t. 9., & Triburiense anni 895. Can. 17. apud Labbæum t. 11. col. 638. ed. Ven. Eodem honore etiam Ecclesiarum conditores effecti sunt, quod demonstrat Sozomenus Histor. l. 9. c. 2. p. 366. ed. Cantabrig.

(5) Ætate Ambrosii, hoc est IV. sæculo Episcopus in Ecclesia sepeliri solitos fuisse, constat ex ipso Ambrosio, qui Mediolani subtus altare sibi sepulturam paraverat, at eo illatus Gervasii, & Protasii reliquiis, hunc, inquit, Ep. 22. n. 13. opp. t. 3. col. 931. ed. cit., mihi locum prædestinaveram... sed cedo sacris victimis dexteram portionem. Eamdem quinti sæculi fuisse disciplinam, ostendit Pulcheriæ Augustæ epistola ad S. Leonem M., quæ inter ipsius Pontificis epistolas extat post 59. p. 244. t. 2. ed. Rom. cit., unde constat Flaviani Episcopi Constantinopolitani corpus fuisse conditum in Basilica Apostolorum, in qua consueverant prædecessores Episcopi sepeliri. Similiter corpus S. Joannis Chrysostomi, qui hæc vivens dixerat Orat. quod Christus sit Deus n. 9. p. 570. t. 1. Paris., Constantinopoli Reges nostri magnam gratiam putant, non si prope Apostolos, sed si vel extra eorum vestibula corpora sua sepellantur, fiantque piscatorum ostiarii Reges, Chrysostomi inquam mortui corpus Constantinopolim delatum, atque in Ecclesia SS. Apostolorum sepultum fuisse, scribit Socrates Histor. l. 7. c. 45. p. 393. ed. Cantabrig. Alia permulta ea de re monumenta collegit Martenius de Antiq. Eccles. vit. l. 3. c. 13. §. 11. & seq. t. 2. p. 372. cit. ed. Hæc tamen desunt antiquissima etiam ætate exempla laicorum quorundam pietate præstantium, qui in Ecclesia sepulti sunt.

(6) Kepperus, hæreticus videlicet homo, Polit. eccles. l. 1.

cap. 15. ritum sepeliendi Christianos in Ecclesia superstitionis arguit, atque hanc consuetudinem ex Monachorum, & Sacerdotum avaritia, ac laicorum ambitione repetit. Eadem fere habent Binghamus *Origin. eccles. l. 23. c. 1. §. 9. t. 10. cit. ed.*, & Van-Esperius *Jus eccles. univers. part. 2. tit. 38. c. 2. §. 33. & 34.* Fa-teor equidem, Christianos olim extra sacras aedes sepeliri consuevisse; sed cum ea res tota sit disciplina, quæ Ecclesiæ voluntate mutatur, non video, quamobrem Ecclesia non potuerit decernere, ut fideles intra sacras aedes sepeliantur. Ceterum nova non est, nec antiquis ignota Patribus consuetudo sepeliendi in Ecclesia fideles, eaque procul abest à superstitione, ceterisque vitiiis, quorum arguitur. Mitto tria priora Ecclesiæ sæcula, in quibus Christianis temporum loco erant cœmeteria, ibique suos agebant conventus, & rem divinam conficiebant. Scio, formidolosis illis temporibus Christianos non quovis loco vellent rebus sacris, atque divinis operam dare potuisse; sed certe si aliqua fuisset superstitio facere rem divinam, precesque fundere, ubi mortuorum cadavera jacebant, alio potius quocumque loco, quam in cœmeteriis illud christiani præstitissent. Sed mitto hoc nascentis, & undique vexatæ Ecclesiæ tempus; quamquam hoc quidem gravissimum sit, & omnem plane, quæ fingitur, superstitionis notam abstergat. Certe vix data Ecclesiæ pace Constantinus, uti narrat Eusebius in *Vit. Constantini l. 4. c. 71. p. 668. ed. cit.*, juxta Apostolos sepeliri vehementer cupiebat, eaque de causa illorum nominibus appellatam Basilicam excitavit. An hoc desiderium pius Imperator præsetulisset, si quid in ea superstitionis inesse putasset? Paulinus *Poem. 19. col. 475. ed. Veron. an. 1736.* memorat cellulas, & eas quidem intra Basilicam, *Ep. autem 32. ad Sever. n. 12. col. 203.* cubicula Ecclesiæ, seu cappellas, in quibus defunctorum corpora condebantur. Ambrosius, qui, ut mox narraui, sibi in Ecclesia subtus altare sepulturam paraverat, Satyro fratri suo, licet laico, in Ecclesia secus tumulum S. Victoris sepulcrum posuit. Eandem Taurinensis Ecclesiæ consuetudinem fuisse, testatur S. Maximus *Hom. 81. col. 261. ed. Romæ 1784.*, Africanæ autem S. Augustinus *l. 2. Retract. c. 64. col. 63. t. 1. opp. ed. cit.* Ita etiam Cæsarius Gregorii Nazianzeni frater, ac Paula in Ecclesiis sepulturam habuerunt, quod ostendunt Gregorius Nazianzenus *Orat. 10. p. 167.*, & Hieronymus *Ep. 108. n. 29. col. 717. opp. t. 1. cit. ed. Veronæ.* Quibus adde exempla, quæ supra descripsi, Episcoporum, Regum, ceterorum, qui in Ecclesia sepulti sunt, & facile intelliges, nihil superstitiosum, nihil non religiosum urbana in Ecclesia sepulcra, Patrum omnium judicio, continere. Veram autem causam, propter quam inducta est consuetudo fideles in Ecclesia sepeliendi, apertissime indicant S. Maximus, & S. Augustinus,

uterque *loc. mox. cit.* Hic enim inquit: *quod vero quisque apud memorias Martyrum sepelitur: hoc tantum mihi videtur prodesse defuncto, ut commendans eum etiam Martyrum patrocinio, effectus pro illo supplicationis augeatur.* Ille autem habet hæc: *Ideo hæc à Majoribus provisum est, ut Sanctorum ossibus nostra corpora sociemus. . . Cum Sanctis ergo Martyribus quiescentes evadimus inferni tenebras.* Pium hoc desiderium patrocinii Sanctorum, quibus se Fideles commendant, & quibus morientes suum quasi creandum corpus, ut studium ostendant, quo in eos feruntur, vera causa est, propter quam & olim sepelirentur, & nunc Christiani in Ecclesia sepeliantur; non autem superstitio, aut hominum ambitio, aut avaritia Clericorum. Consule Muratorium *Dissert. 17. ad cale. opp. S. Paulini col. 838. & seq. ed. Veron. 1736.*, qui illos, quos indicavi, Paulini locos illustrat, ac de antiquis Christianorum in Ecclesia sepulturis copiose, & accurate disputat.

§. III. Nunc quamquam Christianis omnibus in Ecclesia sepultura permittatur, tamen in multis locis cœmeteria sunt, in quibus mortuorum corpora humo teguntur (1). Sunt autem cœmeteria loca religiosa, solemnibus Episcopi benedictione (2), humanis fidelium cadaveribus addicta, eaque prope ipsas Ecclesiis sita esse solent. Ubi nulla sunt cœmeteria ab Ecclesiis distincta, Christiani in ipsis Ecclesiis sepeliuntur; nefas autem est eorum aliquem in loco profano sepulturam habere (3).

(1) *Ubi viget antiqua consuetudo*, inquit Rituale Romanum editum jussu Pauli V. *tit. de Exequiis, sepeliendi mortuos in cœmeterio, retineatur, & ubi fieri potest, restituatur.* Vide etiam Concilium Mediolanense I. *part. 2. c. 61.*

(2) Benedictio cœmeterii jam vigebat ætate S. Gregorii Turonensis, uti patet ex *l. de Glor. Confessor. c. 106. col. 986. ed. cit.* Benedictionis ritus descriptos ex antiquis libris Ritualibus habet Martenius *de Antiq. Eccles. rit. l. 2. cap. 26. t. 2. p. 294. & seq. ed. cit.*

(3) *Cap. 3. de Sepultur.* ibique Gonzalez.

§. IV. Integrum cuique est, sibi Ecclesiam eligere, in qua ejus cadaver sepeliatur; modo Ecclesia sepeliendi jus habeat. Quo jure gaudent Ec-

clesiæ Cathedralis, ac Parochiales, quæque illud consuetudine, aut privilegio adeptæ sunt (1). Quare etiam uxor, invito marito, & filius pubes, quamquam sit in patris potestate, liberam sepulturæ optionem habent (2). Sed filio impuberi ob inopiam consilii pater eligit sepulturam, si id loci consuetudo patiatur (3); secus enim aut in sepulcro Majorum, aut in Parochiali Ecclesia conditur (4). Similiter neque Regularibus, qui suo carent arbitrio, sibi eligere sepulturam licet; nisi procul à suis monasteriis decedant, ita ut ad ea transferri commode nequeant (5).

(1) In *Clem. 2. de Sepultur.* Dominicis, & Franciscanis conceditur sepeliendi privilegium in eorum Ecclesiis, quod privilegium aliis quoque Regularibus concessum fuisse, observat Pirhingius *Jus Canonic. l. 3. tit. 28. n. 30.*

(2) *Cap. 3. & 4. de Sepultur. in 6.*

(3) *Cap. 7. de Sepultur.*

(4) *Cap. 4. eod. in 6.*

(5) *Cap. ult. de Sepult. in 6.*

§. V. Si quis sibi sepulturam non elegit, eam habet in sepulcro majorum, vel si eo careat, in Ecclesia parochiali (1). Mulieres autem si non elegerint sepulturam, cum viris suis sepeliendæ sunt (2), & si plures habuere viros, cum eo sepeliuntur, cui postremo nupserunt (3). Monachi etiam, & Regulares humantur in Ecclesia, vel cœmeterio sui monasterii, quod ipsis parochiæ loco est (4); & similiter canonici, ac beneficiati in Ecclesia sui capituli, vel beneficii sepeliuntur. Cadaver, quod contra interdictum extra propriam Ecclesiam humo traditum fuit, si peccatur, effodiendum est, ac propriæ Ecclesiæ restituendum (5).

(1) *Can. 2. cap. 13. quæst. 2. Cap. 1. de Sepultur., Cap. 3. eod. in 6.*

(2) *Can. 2. & 3. c. 13. quæst. 2.*

(3) *Can. 3. cit., Cap. 3. de Sepultur. in 6.*

(4) *Cap. ult. eod. in 6.*

(5) *Cap. 5. de Sepult.* Neque cadaver solum sed etiam funeris emolumenta propriæ Ecclesiæ restituenda sunt. Id autem locum habet sive alienæ Parociæ hominem quis in sua Ecclesia sepeliverit, sive etiam hominem Parociæ suæ, qui sibi in alia Ecclesia sepulturam elegit. Vide bis Giralduum *Expos. Jur. Pontif. part. 1. l. 3. Decret. sect. 487. p. 319.*

§. VI. Cum cadaver extra parociam sepelitur, antequam domo educatur, à paroco benedicendum est, eoque comite ad sepulcrum deferendum. Hæc quidem consuetudo est, quæ ubique in Italia viget; sed in ultramontanis quibusdam regionibus exequiæ in parociâ celebrantur, quod jus Decretalium est (1).

(1) Confer Interpretes ad *Cap. 9. de Sepultur.*

§. VII. Vetus est disciplina, per quam oblationes pro mortuis fiunt (1), easque Ecclesia recipiebat, si christiani in ejus communionem decessissent. Hujusmodi oblationes initio ex sola fidelium voluntate procedebant; sed postea conversæ sunt in laudabiles consuetudines; & nunc heredes cogi possunt ad præstandas oblationes, quæ populorum moribus receptæ sunt (2). Atque hæc sunt jura, quæ funeraria dicuntur, quæque ob curam animarum paroco debentur.

(1) Oblationes, quæ pro defunctis fiunt, memorat Tertullianus *de Exhort. castit. cap. 11., & de Monogam. cap. 10. p. 523. & 531. ed. Ven. 1744., & de Coron. c. 3. p. 102.* laudat oblationes pro defunctis, & alia quæ in Ecclesia observabantur, postremo dicit hæc: *harum, & aliarum ejusmodi disciplinarum, si legem expostules, nullam invenies. Traditio tibi prætenditur auxirix, consuetudo confirmatrix, & fides observatrix.* Videndi sunt etiam S. Cyrillus Hierosolymitanus *Cathec. 23. mystag. 5. num. 9. seq. p. 328. ed. Paris. 1720., S. Epiphanius Expos. Fidei Cathol. n. 23. t. 1. opp. p. 1106. ed. Colon. 1682., S. Joan. Chrysostomus Hom. 21. in act. Apostol. n. 4. opp. t. 9. p. 175. & Ho-*

mil. 41. in Ep. I. ad Cor. n. 4. seq. p. 592. seq. t. 10. ed. Montfaucon. Paris., S. Augustinus Serm. 172. de Verb. Apost. c. 2. n. 3. opp. t. 7. col. 828. de Cur. gerem. pro mort. c. 18. col. 1875. t. 8. in Enchirid. de Fide, spe & char. c. 110. col. 620. t. 11. ed. Ven. 1756., S. Ambrosius Ep. 39. n. 4. opp. t. 3. col. 1014. ed. Ven. 1751., ceteri demum Patres, quos collegit Leo Allatius de Utriusq. Eccles. Occid. atque Orient. perpet. in dogmat. de Purgat. consens. p. 43. & seq. & p. 336. seq. ed. Rom. 1655.

(2) Cap. 42. de Simon.

§. VIII. Quod si aliquis extra Ecclesiam parochialem tumulo mandetur, ex iis rebus, quæ ad aliam Ecclesiam funeris causa delata sunt, pars aliqua detrahitur, quæ dicitur quarta funeraria, seu canonica, & parœciæ tribuitur. Nam justum visum est aliquid ex iis rebus dare Ecclesiæ parochiali, quæ defuncto curam spiritualem impendit (1). Hæc autem portio non eadem ubique est, sed alibi quarta, alibi tertia, alibi major, aut minor pro gentium moribus (2); verum, quantacumque sit, semper quarta appellatur; atque ex consuetudine, pactisque conventis noscitur, quibus ex rebus detrahenda sit. Generatim tamen non detrahitur ex donationibus inter vivos, neque ex legatis missarum, & anniversariorum, atque ex ceteris, quæ pia relicta dicuntur (3).

(1) Cap. 12. de Sepultur. Plures sunt Romanorum Pontificum Constitutiones, per quas Regulares, quorum in Ecclesiis fidelium cadavera sepeliuntur, ab hujus quartæ solutione liberantur; cunctasque memorat Gaudentius à Janua de Visit. Prælat. regul. t. 2. c. 7. dub. 20. sect. 3. n. 35. §. 1. Sed Concilium Tridentinum Sess. 25. c. 13. de Reform. sancivit, ut ii Regulares, qui annis ante ipsius Concilium quadraginta quartam solvere consueverant, eam etiam in posterum solvere deberent, ceteri, qui ante hoc tempus nunquam solverunt, eodem onere non tenerentur. Decretum hoc Synodi Tridentinæ declararunt S. Pius V. Const. Etsi Mendicantium 58. Bullar. t. 4. par. 2. p. 373., Gregorius XIII. Const. In tanta 15. p. 271. t. 4. par. 3., Paulus V. Const. Decent. 6. p. 150. t. 5. par. 3. Denique Benedictus XIII. Const. Romanis 51. p. 394. t. 11. omnia sustulit privilegia post Clement. Dudum de Sepultur., & post Concilium Tridentinum concessa Regularibus, qui sunt in Italia, at-

que in Insulis ad eam pertinentibus; de non solvenda quarta parochiæ defunctorum, qui in eorum Ecclesiis sepeliuntur. Hodie igitur hæc lege Benedicti XIII. reguntur monasteria Regularium in Italia; atque in finitimis Insulis; ceteri Regulares, qui extra has regiones commorantur, Tridentinæ, quam memoravi, legi subjiciuntur.

(2) Cap. 9. eod.

(3) Cap. 10. eod., Cap. ult. de Testam. Confer S. Pium V. cit. Const. Etsi Mendicantium, & Benedictum XIII. cit. Const. Romanus.

§. IX. Ecclesiastica sepultura pars est christianæ communionis, quæ etiam post mortem manet, ideoque ab illa repelluntur, qui viventes ea communione carebant, atque ab Ecclesia sejuncti ex hac vita migrarunt (1). Quamobrem ecclesiastica sepultura privantur judæi, ethnici, infideles omnes, atque etiam infantes mortui sine baptismo (2), apostatæ, hæretici, schismatici manifesti (3); nominatim interdicti (4); excommunicati vitandi, qui nimirum palam in clericum violentas manus injecerunt, & quos Judex Ecclesiasticus nominatim excommunicatos declaravit (5); qui sibi mortem consciverunt, nisi eos furore actos id egisse constet (6); qui in singulari certamine (7), aut in torneamentis, quæ mortis periculum habent (8), interfecti sunt; qui in Paschate Pœnitentiæ, & Eucharistiæ sacramentum voluntariè omiserunt (9); usurarii manifesti (10); monachi mortui cum peculio (11); fures, & latrones in crimini deprehensi, & occisi (12); raptores Ecclesiarum, qui non satisfecerint (13); denique omnes publici peccatores, qui sine pœnitentia decesserint (14). Quod si horum aliquis in loco sacro sepulturam habuerit, ejus cadaver, modo internosci possit, è sepulcro educendum est, atque in loco profano collocandum (15).

(1) Cap. 12. de Sepultur.

(2) Can. 27. & 28. de Consecr. dist. 1. Rituale Romanum tit. de Exeq. rubr. Quib. non lic. dat. eccles. sepult.

(3) Caus. 24. qu. 1. per tot.

(4) Cap. 10. de Sepult., Cap. 17. de Verb. signific., Cap. 20. Tom. II.

de Senten. excom. in 6., Clement. 1. de Sepultur.

(5) Excommunicati vitandi, secundum celebre decretum Martini V. editum in Concilio Constantiensi, ii tantum habentur, quos Judex Ecclesiasticus palam excommunicatos pronuntiavit, atque eos uti tales spectatim, & expresse declaravit. Eodem è genere sunt, quos ob manus in clericum injectas ita certum, atque exploratum omnibus est incidisse in sententiam latam à Canon. *Si quis suadente diabolo*, ut eorum factum neque celari, neque excusari aliqua ratione possit. Quibus Benedictus XIV. in *Const. Detestabilem* 6. §. 9. t. 4. ejus Bullar. p. 22. ed. cit. addidit decedentes in certamine singulari, vel etiam procul à loco certaminis, sed ex eo tamen accepto vulnere, quamquam vitandi declarati non fuerint. Hi omnes, tamquam excommunicati vitandi nunc ab ecclesiastica sepultura excluduntur.

(6) *Can. 11. & 12. c. 23. qu. 5.*

(7) Concilium Tridentinum *Sess. 25. c. 19. de Reform.* Vide etiam cit. *Constit. Detestabilem* Benedicti XIV.

(8) *Cap. 1. & 2. de Torneamen*, Gregorius XIII. *Constit. Ad tollendum* 140. Bullar. t. 4. par. 4. p. 19., & Clement. VIII. *Const. Illius vices* 50. t. 5. par. 1. p. 385. cit. Bullar. ed. Rom. ultim.

(9) *Cap. 12. de Pœnitent. & remiss.*

(10) *Cap. 3. de Usur., Cap. 2. eod. in 6.*

(11) *Cap. 2. & 6. de Stat. monachor.*

(12) *Cap. 2. de Furtis.*

(13) *Cap. 2. & 5. de Raptor.*

(14) *Can. 16. c. 13. qu. 2.*

(15) *Cap. 12. de Sepultur.*

TITULUS X.

DE MONASTERIIS.

I. Monasterium quid? II. Monasterio observandum?

II. Quid in novo erigendo monasterio observandum? III. Exemptio monasteriorum.

§. I.

Monasterium proprie significat locum, in quo solitarii vitam agunt, & vero monasteria initio erant domicilia eorum, qui è civitate in solitudines discedebant. Sed postea visum est in Urbes vocare Mo-

nachos, ut Christianam Religionem tuerentur, & amplificarent(1); lapsu autem temporum multi Regulares in mediis urbibus initio sunt instituti, ut in procuranda salute animarum clericis opem ferrent. Hodie igitur monasteria dicuntur omnia loca, in quibus plures habitant, qui certa obstricti regula communem vitam ducunt, & qui pro diversa sui instituti ratione Monachi, Mendicantes, Canonici Regulares, Clerici Regulares appellantur.

(1) S. Basilium monasteria in urbe constituisse, ut Monachi contra Arianos catholicam fidem tuerentur, narrat Socrates *Histor. l. 4. c. 26. p. 247. ed. Cantabrig.* Cum vero Monachi in Civitates deducti sunt, ut subsidio essent clericis, novum hoc officium, quod suscipere debebant, eos deserere cogit laborem manuum, quo pridem vitant transigebant, cum omnibus soluti curis in solitudine versabantur. Non enim se amplius poterant in hoc labore exercere, qui suam in totius Christiani populi utilitate operam collocare debebant. Accedit quod priscis monachis, quibus nulli erant ad vitam agendam reditus, necessarius erat manuum labor, ut per eum sibi ad vitam necessaria compararent. Sed cum suam pro Christiano populo operam impendere cœperunt, æquum profecto, & omni Juri consentaneum fuit, ut necessaria acciperent ab iis, quibus sua erat addicta opera, & occupatio. Hi dederunt, uti par erat, hujus operæ remunerandæ causa bona, cum quibus Monachi vitam traducerent; & ita sua sponte desiit manuum labor, cui non amplius Monachi aliis distenti curis vacare poterant, & quem vitæ necessitas non amplius postulabat. Tunc autem illi sese dederunt studiis, atque laboribus, qui in rei Christianæ publicæ utilitatem redundarent, quique non solum ad Religionis officia, sed etiam ad studia literarum pertinerent. Quanta autem ad nos delata sint bona ex his Monachorum curis, atque laboribus, ignorat nemo, idque, ut ceteros mittam demonstrat Mabillonii opus *de Studiis monasticis*, demonstrant præclara opera Maurinorum, aliorumque complurium, quorum studiis, atque occupatione magna omnibus utilitas allata est. Neque vero illa, in qua nunc Monachi versantur, occupatio eorum instituti sanctitati adversatur, quod ipse fatetur Eybellius *Int. oduct. in jus eccles. t. 4. l. 2. c. 11. §. 335. Not. 1.*; nec certe aliquis reprehendat Monachos, quod pro commodo, atque utilitate Christianæ Reipublicæ operam terunt. Consule F. G. Ziebrecht *c. 4. §. 35. seq.*, qui peculiari libro Bassani edito an. 1783, refutavit Rautenstrauchium, qui opere, cui titulus *Septem capita de Religiosis Monachos ad priscum vitæ insti-*